
ПОЗДРАВЛЯЕМ С ЮБИЛЕЕМ

**ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ, ОРГАНІЗАТОР, ПЕДАГОГ
До 75-річчя від дня народження Д.П. Богині**

7 листопада 2005 р. наукова громадськість відзначила 75-річний ювілей Дем'яна Петровича Богині - Заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Академії економічних наук України, доктора економічних наук, професора.

Дитинство Дем'яна Богині пройшло в Донбасі. Воно було затьмарено і ускладнено тим, що він рано залишився без батьків (в 1938 р. вони були безпідставно репресовані, а його відправлено в спецколонію НКВС). Незважаючи на пов'язані з цим великі труднощі, він в 1946 р. став курсантом військово-морського училища.

У 1950 р. парубок Дем'ян Богиня поступив на економічний факультет Харківського державного університету ім. О.М. Горького, який закінчив із відзнакою в 1955 р. В 1962 р. він захистив кандидатську дисертацію, а в 1984 р. докторську за спеціальністю "Політична економія".

Після закінчення аспірантури Д.П. Богиня працював у Луганську: 1963-1968 рр. - доцент, в.о. завідувача кафедри політичної економії Луганського машинобудівного інституту, директор Української філії науково-дослідного інституту праці.

В 1968-1975 рр. Д.П. Богиня знаходиться на державній і партійній роботі. В цей період він завідував відділом науки і навчальних закладів Луганського обкому компартії, сектором вищих навчальних закладів ЦК партії України. На цих посадах яскраво проявився талант Богині Д.П., як організатора науки і вищої освіти.

З 1976 року його життя і науково-творча діяльність пов'язана з Національною Академією наук України. В Інституті економіки він послідовно обіймав посади старшого наукового співробітника, завідувача сектору, відділу продуктивності праці, а також керівника відділення економіки праці, демографії та рівня життя.

У зв'язку з реорганізацією Інституту економіки НАН Дем'ян Петрович з 2004 р. працює головним науковим співробітником відділу економічної теорії Інституту економіки і прогнозування НАНУ.

Д.П. Богиня - автор понад 250 наукових праць. Серед них 3 одноосібні та понад 20 колективних монографій, підручники та наукові збірники. Коло його наукових інтересів широке. Але основні напрямки наукових досліджень пов'язані з економікою праці: продуктивність і ефективність праці, активізація людського фактора, становлення ринкових відносин у сфері зайнятості та оплати праці. Велику увагу вчений приділяв стратегічним аспектам подолання кризових явищ у соціальній сфері, забезпечення соціального захисту населення в транзитивний період України.

Одна із наукових і практичних заслуг Богині Д.П. полягає в тому, що його наукова школа з методологічних проблем ефективності праці плідно розвивається з 1966 р., коли він очолив розробку цього наукового напрямку в Українській філії НДІ праці, а згодом - в Інституті економіки НАН. Результати наукових досліджень з ефективності праці стали в 70-80 роки ХХ століття вагомим теоретичним обґрунтуванням розробки Республіканської програми „Праця” (щодо ефективного використання трудових ресурсів), яка була підготовлена під науковим керівництвом і за безпосередньою участю Д.П. Богині. За цю програму Дем'ян Петрович був удостоєний срібної медалі Виставки досягнень народного господарства СРСР.

Дем'ян Петрович започаткував такий напрямок у наукових дослідженнях, як розробка

конкурентоспроможності робочої сили в національній економіці, особливо в період ринкової трансформації. Вперше в науці він визначив конкурентоспроможність робочої сили як економічної категорії. Обґрунтував її критерії та показники, основні фактори підвищення конкурентоспроможності й т. п.

Заслуга Д.П. Богині полягає і в тому, що він разом із М.В. Семикіною є засновником серед економістів нового наукового напрямку досліджень проблеми трудового менталітету. Піонерні роботи Дем'яна Петровича одержали визнання як у наших науковців і практиків, так і за кордоном. Для його наукових праць характерне поєднання глибоких теоретичних положень з розробкою практичних рекомендацій і пропозицій. В останні роки Дем'ян Петрович працював консультантом Секретаріату Верховної Ради України. Під його керівництвом і безпосередньою участю підготовлені важливі наукові розробки з проблем стабілізації економіки країни, програми діяльності Кабінету Міністрів з питань розвитку трудового потенціалу, мотивації праці та ін.

Під науковим керівництвом Д.П. Богині підготовлено понад 30 кандидатів наук і 9 докторів наук, які працюють у наукових установах і вищих навчальних закладах, органах державної влади України, Болгарії, Польщі, В'єтнаму та інших країн.

На протязі багатьох років Дем'ян Петрович Богиня з гідністю представляє українську економічну науку на вітчизняних та міжнародних наукових форумах. Він є членом Європейської Асоціації економістів, а також членом редакційних колегій журналів „Україна: аспекти праці”, „Економіка, фінанси, право” та інших наукових, науково-економічних та суспільно-політичних видань, членом спеціалізованих вчених та відомчих рад, був членом експертної ради ВАК України. У 1995 р. його обрано дійсним членом Академії економічних наук України.

Водночас Д.П. Богиня користується заслуженим авторитетом як талановитий педагог, організатор освітянської справи. Загальний стаж його науково-педагогічної роботи у вищій школі становить 50 років. Він працював доцентом кафедри політекономії Харківського університету, викладачем, завідувачем кафедри у вузах Донбасу, керівником Курсів з перепідготовки управлінських кадрів для виробничої сфери.

Особливо плідною була робота Д.П. Богині по керівництву вищою освітою України (1969-1975 рр.). За його ініціативою та безпосередньою участю в республіці було створено ряд нових вузів, факультетів, організовано нові спеціальності; значно зміцнено матеріально-технічну базу багатьох крупних вузів та педагогічних інститутів. З середини 80-х років ХХ століття він читав спецкурси, лекцій в Інституті підвищення кваліфікації викладачів суспільних наук при Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка, у Національній академії управління, в Київському економічному інституті менеджменту. Його лекції з інтересом сприймалися студентами та аспірантами, високо оцінювалися керівництвом вузів.

Всіх, хто спілкувався і спілкується з Дем'яном Петровичем, вражають його цілеспрямованість, висока працьовитість і наполегливість в досягненні постановлених цілей, доброзичливість і готовність допомогти, особливо молоді. Його незмінна посмішка і гумор приваблюють до нього - Вченого і Людини з великої літери.

Багатогранна й успішна наукова, науково-організаційна та педагогічна діяльність Д.П. Богині знайшла гідне суспільне визнання. Його досягнення відзначено урядовими нагородами - орденом „Знак Пошани”, орденом Дружби народів, вісьмома медалями. Він удостоєний почесного звання „Заслужений діяч науки і техніки України”. Його неодноразово нагороджували медалями ВДНГ СРСР і України. В 2003 році він був удостоєний Золотої медалі М.І. Тугана-Барановського АЕН України.

Сімдесятип'ятиріччя професора Д.П. Богині - це ще один важливий рубіж у житті та творчій діяльності видатного вченого. В зв'язку з цим його учні, колеги, широкий науковий загал широким бажанням ювіляру відмінного здоров'я і нових успіхів у всіх сферах його плідної діяльності.

М.М. Кім, доктор економічних наук, професор

PRO MEMORIA

Ушел из жизни Виктор Валентинович Смоловик.

Ушел из жизни Человек, Мыслитель, Ученый, Учитель, Друг, Жизнелюб.

В это невозможно поверить и с этим нельзя смириться. Он был...

Нет, он навсегда остается с нами, с теми, кто его любит, уважает, прислушивается к его мнению и отдельным репликам, которые он умело бросает как бы между прочим. Кто стремится быть таким, как он.

И прежде всего с теми, кого он любит, уважает и негласно, но настойчиво толкает вперед.

Его слова всегда наполнялись его содержательным внутренним переживанием, ибо его любимым делом всегда являлось то глубинное, но одновременно и обыденное действие, которое лишь слабо отражает слово «рефлексия».

Мыследеятельность как стихия, как образ жизни. Мыследеятельность в науке, в образовании, в трудовом процессе, в общении со всеми, кого он встретил. Глубиной своих мыслей он зарождает смятение в душе собеседника.

Верой в прекрасное будущее, которое непременно наступит, если каждый будет делать усилие над собой, чтобы вновь и вновь становиться Человеком, он заряжает других той духовной энергией, без которой и человек не человек.

Неустанный поиск нового превратил «технаря» в Психолога и Педагога, который был удостоен серебрянной медали ВДНХ СССР за создание первого в Советском Союзе курса психологии и педагогики для инженеров. Превратил его в Философа, написавшего блестящую докторскую диссертацию, но волею судьбы не защитившего ее официально, но защитившего реально всей своей прекрасной жизнью.

Этим постоянным стремлением к поиску нового обусловлена напряженнейшая работа по созданию более двадцати учебных программ и написанию пособий по совершенно новым образовательным направлениям в последние пятнадцать лет. Идея рождалась за идеей. Каждая последующая была более масштабной, чем предыдущая, открывала новые горизонты, объединяла усилия, пробивала, порой с невероятным трудом, себе дорогу.

Многие идеи пока лишь в записях, набросках, но их время обязательно придет, ибо их целью является сделать жизнь человека более доброй, истинной, прекрасной, наполненной любознательностью.

Новая модель специалиста, экономическая безопасность, квалиметрический подход при подготовке бакалавров, специалистов и магистров, опыт внешкольного образования, образовательные инновации и процесс гуманизации, история расщепления атомного ядра и формирование социальной экономики, хоровое пение и неиссякаемый интерес к искусству – вот только небольшой круг его интересов.

Но каждому интересу в реализации он отдается без остатка, ибо в каждом – грань его жизни, которую он невероятно любит.

Наш журнал – наше совместное с ним детище, которое он в своем последнем публичном выступлении на заседании «круглого стола» по проблеме гуманизации образования, оценил очень высоко. Этим он дал и журналу, и всем, кто каким-то образом к нему причастен, не просто оценку, но большой аванс на будущее.

Он во многом опережает свое и наше время. Будучи по натуре мечтателем и творцом, он каждую прожитую секунду приближает свою мечту. Вовлекает всех, с кем он встречается, в сферу ее реализации.

Его богатство – не материальное. Оно духовное. И он щедро им делился. С родными и близкими, друзьями и незнакомыми людьми. Первая встреча с человеком воспринимается им как чудо, чудо общения, а общение для него всегда радость, всегда шаг к новому.

Здесь не слова прощания, но слова благодарности и устремленности в будущее. В будущее, светлый образ которого он создал всей своей величайшей душой.

Редколлегия журнала.